

Omstillingsprosess i Midtre Gauldal kommune

Analyse av pleie- og omsorgstjenesten

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	3
KOSTRA og nøkkeltall 2018	4
Effektivitetsanalyse.....	24
Kommunebarometeret 2019	25
Sammendrag.....	27

Innledning

I forbindelse med utarbeidelse av handlingsprogram med økonomiplan for 2020-2023 har det kommet tydelig fram at det er behov for en omstillingsprosess i Midtre Gauldal kommune. Dette for å kunne håndtere demografiendringene som kommer, samt nå målsettingen om å komme først til framtida. For å bedre kunnskapsgrunnlaget er det derfor bestilt analyser av sentrale tjenesteområder.

Dette dokumentet består av tre hoveddeler:

1. Kostra og nøkkeltall
2. Effektivitetsanalyse
3. Kommunebarometeret

Formålet med analysen er å avdekke mulige kostnadsreduksjoner, og det fokuseres derfor mest på områder med høy prioritering, høy dekningsgrad og god kvalitet.

Det er foretatt et brett utvalg av indikatorer i kostra-delen. De vi mener er vesentlige er kommentert, resten er presentert med kun graf og tabell. Dette er indikatorer som vi ser på som interessante, men ikke nødvendigvis av vesentlig betydning.

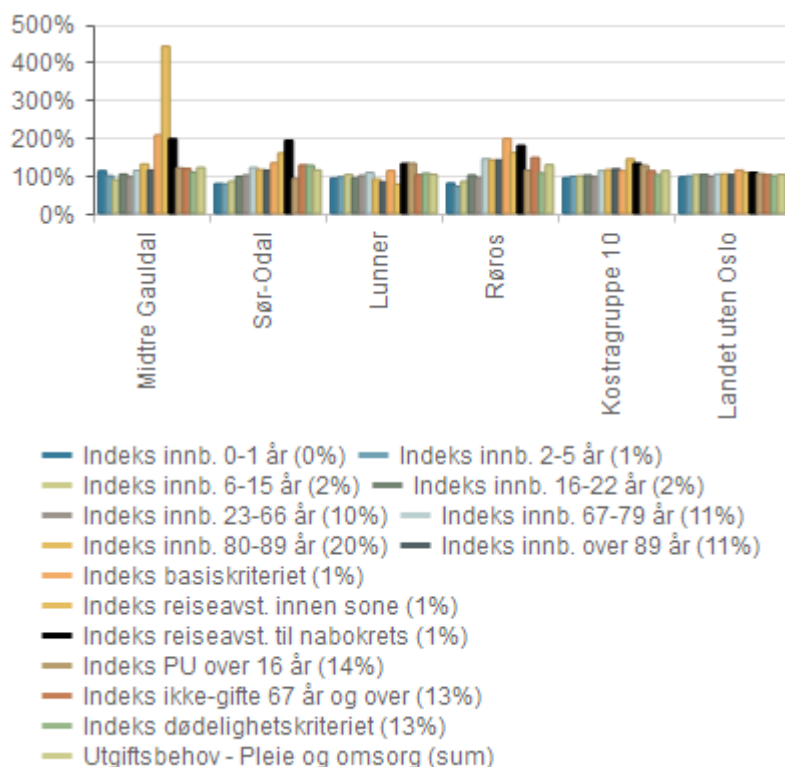
KOSTRA og nøkkeltall 2018

	Midtre Gauldal 2017	Midtre Gauldal 2018	Sør- Odal	Lunner	Rørøs	Kostragruppe 10	Landet uten Oslo
Prioritet							
Netto driftsutgifter i prosent 234 aktiv.- og servicetjen eldre og pers. m/funk.nedsett. (B) *) **)	1,4 %	1,9 %	1,6 %	1,5 %	0,2 %	1,6 %	1,7 %
Netto driftsutgifter i prosent 253 helse- og omsorgstjenester i institusjon (B) *) **)	11,8 %	10,1 %	12,1 %	11,6 %	12,8 %	10,7 %	11,7 %
Netto driftsutgifter i prosent 254 helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B) *) **)	13,9 %	15,4 %	14,0 %	15,9 %	13,9 %	15,9 %	15,6 %
Institusjonslokaler netto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	2,0 %	2,1 %	1,4 %	1,2 %	1,4 %	1,7 %	1,5 %
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	33,9 %	35,0 %	33,5 %	31,1 %	36,0 %	34,8 %	31,9 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B) *) **)	17 305	17 751	16 734	18 134	16 703	17 787	18 383
Produktivitet							
Netto driftsutgift per bruker av hjemmebaserte tjenester (254)	158 905	170 588	228 617	203 775	195 718	239 567	236 588
Netto utgift per plass i institusjon, korrigert for utleie	887 303	907 167	846 062	1 015 271	857 329	1 005 431	1 017 331
Dekningsgrad							
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)	22,6 %	23,0 %	32,6 %	23,7 %	30,2 %	33,7 %	32,0 %
I alt Aktiviserings- og servicetjenester Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall)	32,4	36,3	24,0	26,4	34,0	29,4	24,7
I alt Institusjonstjenester Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall)	10,9	9,9	7,9	9,4	13,5	8,2	8,6
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)	61	67	40	48	54	45	40
Kvalitet							
Aktivitor Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	6,30	4,43	1,90	1,10		3,16	2,16
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	73,8 %	82,4 %	69,4 %	74,2 %	80,1 %	75,2 %	74,8 %
Helsefagarbeider Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	24,20	31,77	38,67	42,87	34,31	40,77	37,60
Hjelpepleier Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	80,09	82,10	62,03	28,79	105,66	55,39	48,20
Sykepleier uten spesialitet/videreutdanning Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	64,92	66,92	45,57	35,40	45,54	54,35	47,22
Sykepleiere med spes./vd. utd. Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	7,63	8,55	7,88	8,37	9,07	10,38	7,54
Vernepleier Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	17,91	19,98	14,42	19,28	8,29	15,10	17,22
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	379,1	360,3	361,8	265,7	333,3	337,9	311,6
Andre nøkkeltall							
Ressursbruk Pleie og omsorg	97,67	96,24	90,73	98,31	90,55	96,43	99,66

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

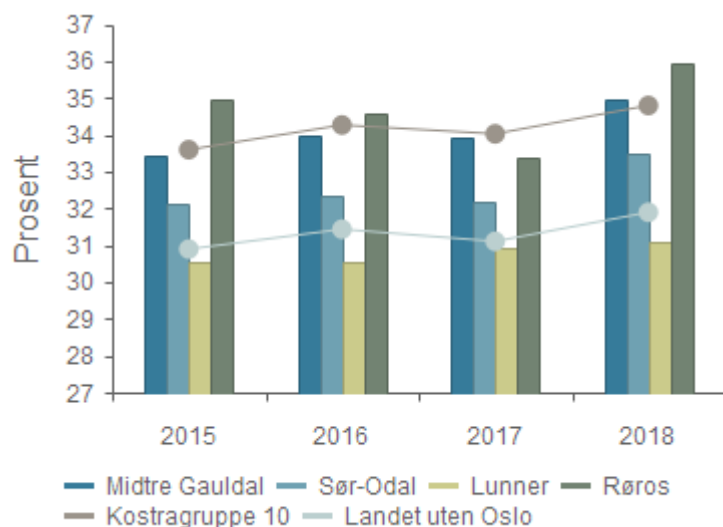
Utgiftsbehov og kriteriedata

	Midtre Gauldal	Sør-Odal	Lunner	Røros	Kostragruppe 10	Landet uten Oslo
Indeks innb. 0-1 år (0%)	112,5 %	78,8 %	93,4 %	80,1 %	94,3 %	96,5 %
Indeks innb. 2-5 år (1%)	99,5 %	78,0 %	96,5 %	71,7 %	98,1 %	99,3 %
Indeks innb. 6-15 år (2%)	89,4 %	85,0 %	102,5 %	84,8 %	99,6 %	102,1 %
Indeks innb. 16-22 år (2%)	103,7 %	97,7 %	93,7 %	101,0 %	100,8 %	102,5 %
Indeks innb. 23-66 år (10%)	96,7 %	100,9 %	100,2 %	94,7 %	96,7 %	98,3 %
Indeks innb. 67-79 år (11%)	113,7 %	121,5 %	108,3 %	144,2 %	113,0 %	104,0 %
Indeks innb. 80-89 år (20%)	130,5 %	115,8 %	90,1 %	141,5 %	115,8 %	104,3 %
Indeks innb. over 89 år (11%)	114,2 %	114,2 %	83,4 %	141,3 %	117,2 %	102,2 %
Indeks basiskriteriet (1%)	207,0 %	133,5 %	113,0 %	197,6 %	112,4 %	114,4 %
Indeks reiseavst. innen sone (1%)	441,2 %	159,4 %	77,3 %	160,3 %	144,0 %	107,8 %
Indeks reiseavst. til nabokrets (1%)	197,0 %	193,2 %	131,9 %	179,5 %	132,5 %	108,3 %
Indeks PU over 16 år (14%)	120,2 %	91,5 %	132,4 %	114,2 %	126,8 %	104,9 %
Indeks ikke-gifte 67 år og over (13%)	118,3 %	127,7 %	101,9 %	147,6 %	112,3 %	102,0 %
Indeks dødelighetskriteriet (13%)	108,8 %	127,1 %	106,0 %	106,6 %	101,4 %	100,0 %
Utgiftsbehov - Pleie og omsorg (sum)	121,5 %	114,7 %	102,9 %	128,6 %	112,7 %	102,8 %

Delkostnadsnøkkelen for Pleie og omsorg viser et utgiftsbehov på 121,5 % for Midtre Gauldal. Det vil si at det er beregnet å koste 21,5 prosent mer å drive denne tjenesten her sammenlignet med landssnittet. Dette blir vi kompensert for gjennom rammetilskuddet. Vi ser for eksempel at Midtre Gauldal har en relativt høy andel innbyggere i gruppen 80-89 år, og dette generer ca. 7,5 mill. ekstra i rammetilskudd.

Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter

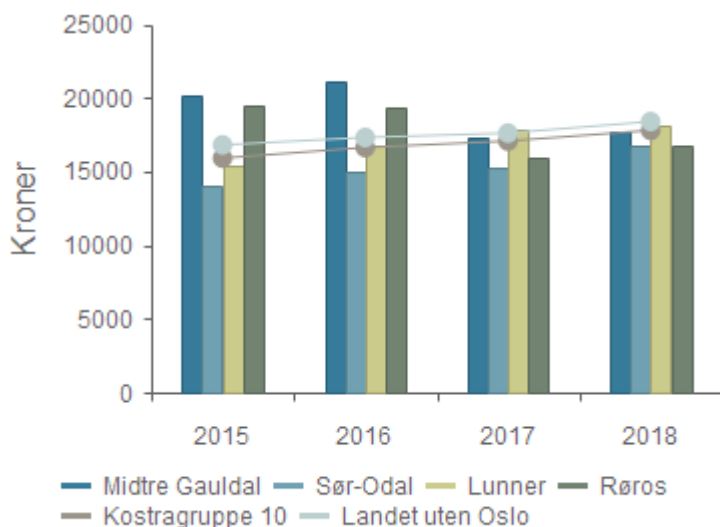
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	33,4 %	34,0 %	33,9 %	35,0 %
Sør-Odal	32,1 %	32,4 %	32,2 %	33,5 %
Lunner	30,6 %	30,6 %	30,9 %	31,1 %
Røros	35,0 %	34,6 %	33,4 %	36,0 %
Kostragruppe 10	33,6 %	34,3 %	34,0 %	34,8 %
Landet uten Oslo	30,9 %	31,4 %	31,1 %	31,9 %

For å se hvordan kommunene prioriterer de ulike tjenesteområdene er det naturlig å se på tjenestens andel av totale netto driftsutgifter. I Midtre Gauldal gikk i 2018 35 % av utgiftene til Pleie og omsorg. Snittet for KOSTRA-gruppe 10 og landet uten Oslo er henholdsvis 34,8 % og 31,9 %. Kun Røros ligger over Midtre Gauldal av sammenligningskommunene. Disse to kommunene har også høyest utgiftsbehov for Pleie og omsorg.

Følgende funksjoner er inkludert:

- 234 - Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- 253 – Helse- og omsorgstjenester i institusjon
- 254 – Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
- 261 – Institusjonslokaler

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	20 101	21 142	17 305	17 751
Sør-Odal	14 063	14 967	15 194	16 734
Lunner	15 401	16 755	17 805	18 134
Røros	19 507	19 362	15 893	16 703
Kostragruppe 10	15 901	16 622	17 062	17 787
Landet uten Oslo	16 799	17 303	17 601	18 383

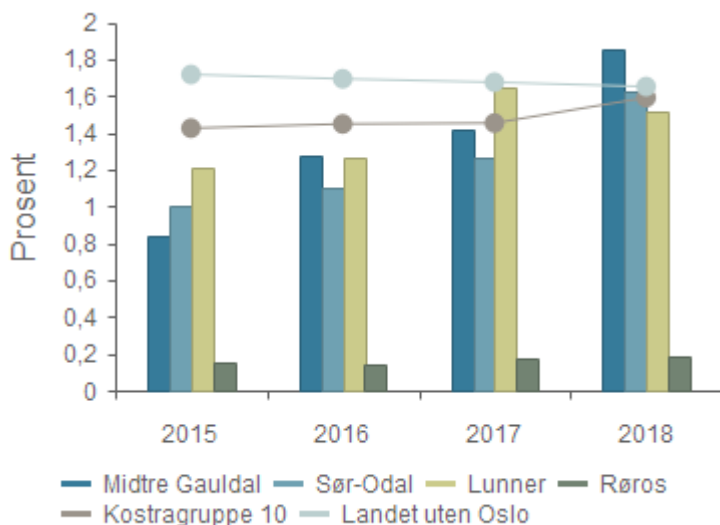
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter pr. innbygger til ulike tjenester er også med på gi et bilde av kommunenes prioriteringer. Midtre Gauldal brukte i 2018 17 751 kr. Pr. innbygger på Pleie og omsorg. Dette er omtrentlig på samme nivå som kostragruppe 10, men nest høyest i utvalget av sammenligningskommuner. Det er en liten økning fra 2017, men en vesentlig reduksjon fra nivået i 2015 og 2016.

Tabellen over viser at kostragruppe 10 skiller seg fra landssnittet her med lavere prioritering av dette området.

Netto driftsutgifter i prosent 234 aktiviserings- og servicetjenester eldre og pers. m/funk.nedsett.

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	0,8 %	1,3 %	1,4 %	1,9 %
Sør-Odal	1,0 %	1,1 %	1,3 %	1,6 %
Lunner	1,2 %	1,3 %	1,6 %	1,5 %
Røros	0,2 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %
Kostragruppe 10	1,4 %	1,4 %	1,5 %	1,6 %
Landet uten Oslo	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

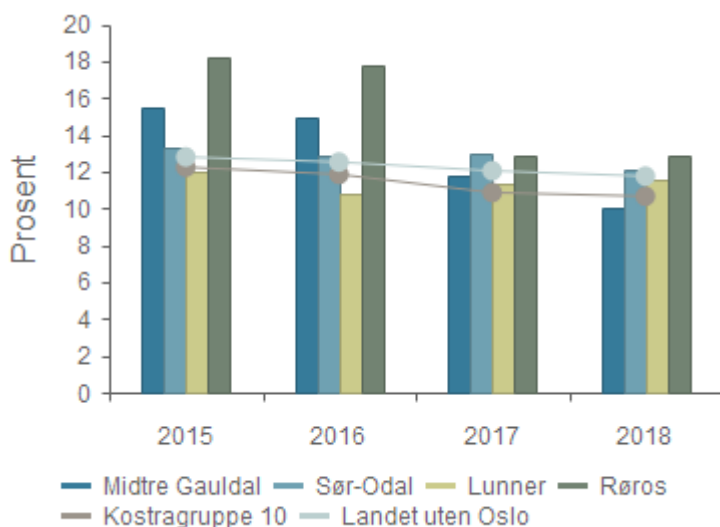
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Denne indikatoren viser netto driftsutgifter til aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse i prosent av kommunens totale utgifter.

1,9 % av utgiftene i Midtre Gauldal gikk i 2018 til aktiviserings- og servicetjenester. Dette er høyest i utvalget og samtidig en god del mer enn i 2017.

Netto driftsutgifter i prosent 253 helse- og omsorgstjenester i institusjon

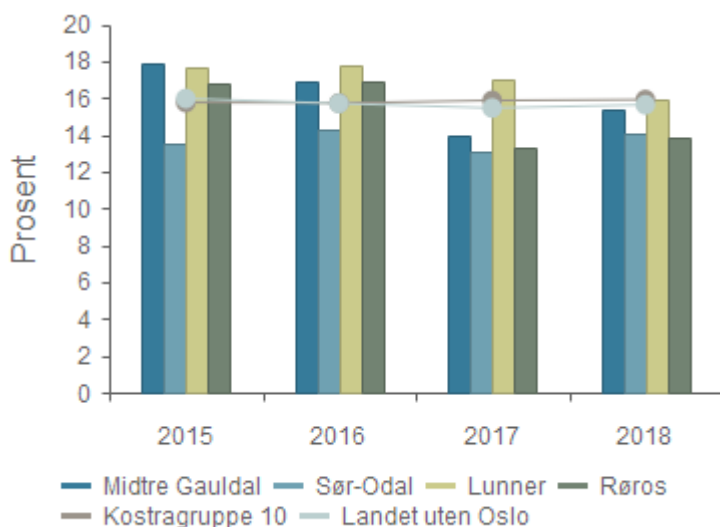
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	15,5 %	14,9 %	11,8 %	10,1 %
Sør-Odal	13,3 %	12,8 %	13,0 %	12,1 %
Lunner	12,0 %	10,8 %	11,3 %	11,6 %
Røros	18,2 %	17,8 %	12,9 %	12,8 %
Kostragruppe 10	12,2 %	11,8 %	10,9 %	10,7 %
Landet uten Oslo	12,8 %	12,5 %	12,0 %	11,7 %

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Utgifter til helse og omsorgstjenester i institusjon utgjør en stadig mindre del av de totale utgiftene. Fra 15,5 % i 2015 er andelen i 2018 på 10,1 %. Nivået i 2018 er klart lavere enn i sammenligningskommunene og også en del under snittet for kostragruppe 10.

Netto driftsutgifter i prosent 254 helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende

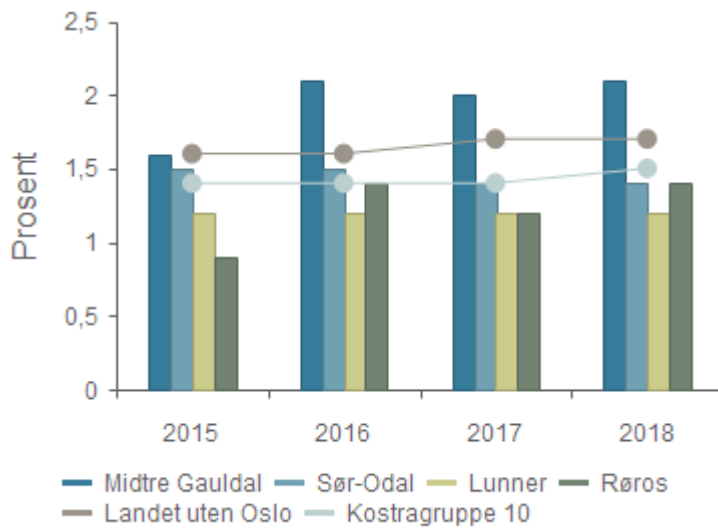
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	17,8 %	16,8 %	13,9 %	15,4 %
Sør-Odal	13,6 %	14,2 %	13,1 %	14,0 %
Lunner	17,7 %	17,8 %	17,0 %	15,9 %
Røros	16,7 %	16,8 %	13,3 %	13,9 %
Kostragruppe 10	15,7 %	15,7 %	15,9 %	15,9 %
Landet uten Oslo	16,0 %	15,7 %	15,4 %	15,6 %

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

I 2018 gikk 15,4 % av driftsutgiftene i Midtre Gauldal til helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende. Dette er litt under nivået i kostragruppe 10 og landet uten Oslo, men over to av tre sammenligningskommuner. Selv om andelen har økt fra 2017 til 2018, så er det en vesentlig reduksjon sammenlignet med nivået i 2015.

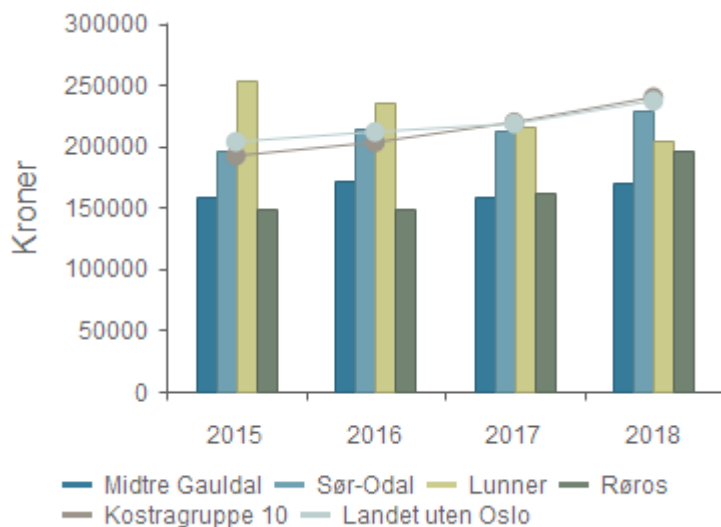
Institusjonslokaler netto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	1,6 %	2,1 %	2,0 %	2,1 %
Sør-Odal	1,5 %	1,5 %	1,4 %	1,4 %
Lunner	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %
Røros	0,9 %	1,4 %	1,2 %	1,4 %
Landet uten Oslo	1,6 %	1,6 %	1,7 %	1,7 %
Kostragruppe 10	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,5 %

Denne indikatoren er ikke justert for utgiftsbehov og deflator, men i rene kroner brukes det klart mest penger på institusjonslokaler i Midtre Gauldal. Det var en betydelig økning fra 2015 til 2016, og deretter har nivået vært tilnærmet uendret.

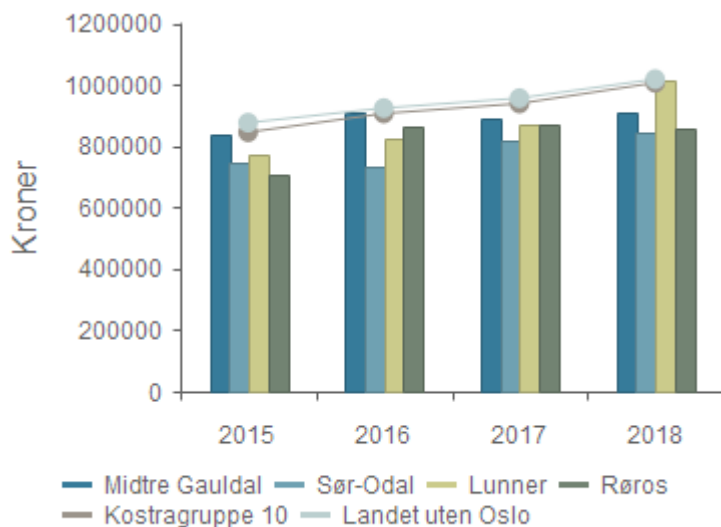
Netto driftsutgift per bruker av hjemmebaserte tjenester

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	158 128	171 769	158 905	170 588
Sør-Odal	195 533	214 684	213 169	228 617
Lunner	253 503	236 085	215 970	203 775
Røros	149 039	148 298	161 255	195 718
Kostragruppe 10	191 904	202 871	219 206	239 567
Landet uten Oslo	203 332	211 364	218 078	236 588

Netto driftsutgifter per bruker av hjemmebaserte tjenester er en indikator som sier noe om produktiviteten i tjenesten. Her skiller Midtre Gauldal seg ut med klart lavest driftsutgifter, noe som er en indikasjon på høy produktivitet. Vi må imidlertid ha med oss at antall mottakere varierer voldsomt.

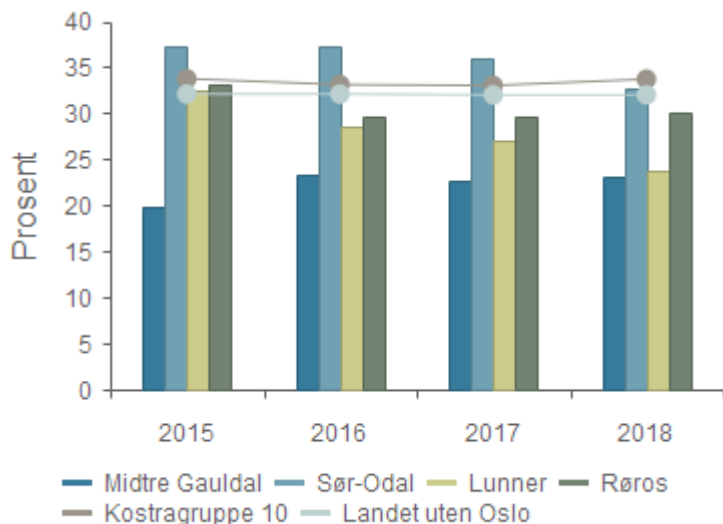
Netto utgift per plass i institusjon, korrigert for utleie

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	838 910	907 910	887 303	907 167
Sør-Odal	742 427	735 268	815 296	846 062
Lunner	771 764	824 870	868 438	1 015 271
Røros	703 527	861 313	872 422	857 329
Kostragruppe 10	844 235	905 515	937 980	1 005 431
Landet uten Oslo	875 440	923 184	955 394	1 017 331

Hver plass i institusjon kostet i 2018 Midtre Gauldal kommune 907 167 kr. Dette er godt under både landssnitt og kostragruppe 10, men over Sør-Odal og Røros. Utgiftene har ikke endret seg vesentlig de siste 3 årene.

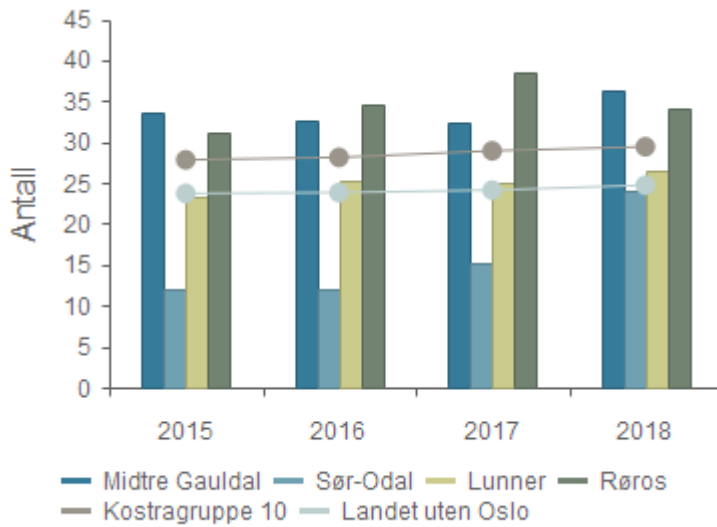
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	19,8 %	23,4 %	22,6 %	23,0 %
Sør-Odal	37,4 %	37,2 %	35,9 %	32,6 %
Lunner	32,5 %	28,5 %	27,0 %	23,7 %
Røros	33,2 %	29,5 %	29,7 %	30,2 %
Kostragruppe 10	33,7 %	33,1 %	33,0 %	33,7 %
Landet uten Oslo	32,1 %	32,1 %	32,0 %	32,0 %

Denne indikatoren viser hvor stor andel av alle brukere som har et omfattende bistandsbehov. Et lavt nivå her tyder enten på friskere innbyggere, eller flere brukere av omsorgstjenester. Midtre Gauldal og Lunner skiller seg ut i utvalget med klart lavest andel.

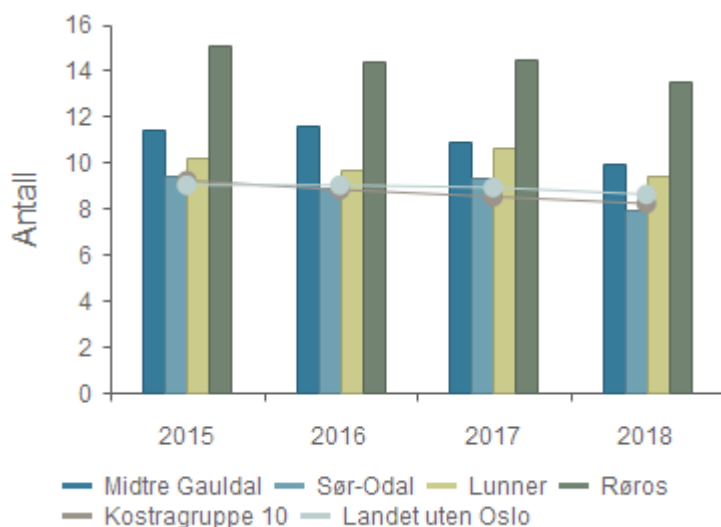
Brukere av aktiviserings- og servicetjenester per 1000 innbyggere

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	33,5	32,6	32,4	36,3
Sør-Odal	11,9	12,0	15,1	24,0
Lunner	23,3	25,2	25,0	26,4
Røros	31,1	34,7	38,5	34,0
Kostragruppe 10	27,8	28,1	28,9	29,4
Landet uten Oslo	23,7	23,8	24,1	24,7

For å kunne sammenligne antall brukere i kommuner med ulike størrelse kan man se på antallet per 1000 innbyggere. Midtre Gauldal har høyest andel brukere av disse tjenestene i utvalget.

Brukere av institusjonstjenester per 1000 innbyggere

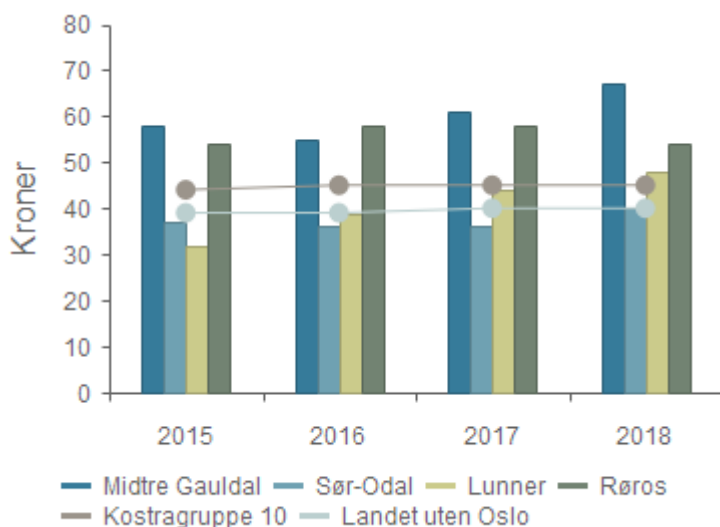

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	11,4	11,6	10,9	9,9
Sør-Odal	9,4	8,9	9,3	7,9
Lunner	10,2	9,7	10,6	9,4
Røros	15,1	14,4	14,5	13,5
Kostragruppe 10	9,2	8,8	8,5	8,2
Landet uten Oslo	9,0	9,0	8,9	8,6

Midtre Gauldal har 9,9 brukere av institusjonstjenester per 1000 innbyggere. Dette er vesentlig færre enn tidligere år, men det er fortsatt kun Røros i dette utvalget som ligger høyere. I en gruppe på 6300 personer vil Midtre Gauldal ha ca. 11 flere brukere av institusjonstjenester enn kostragruppe 10. Hver institusjonsplass koster kommunen over 900 000 kr. I året.

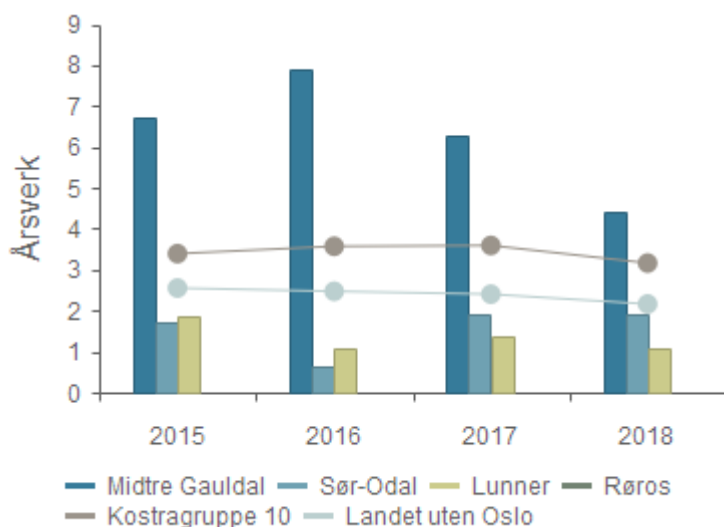
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	58	55	61	67
Sør-Odal	37	36	36	40
Lunner	32	39	44	48
Røros	54	58	58	54
Kostragruppe 10	44	45	45	45
Landet uten Oslo	39	39	40	40

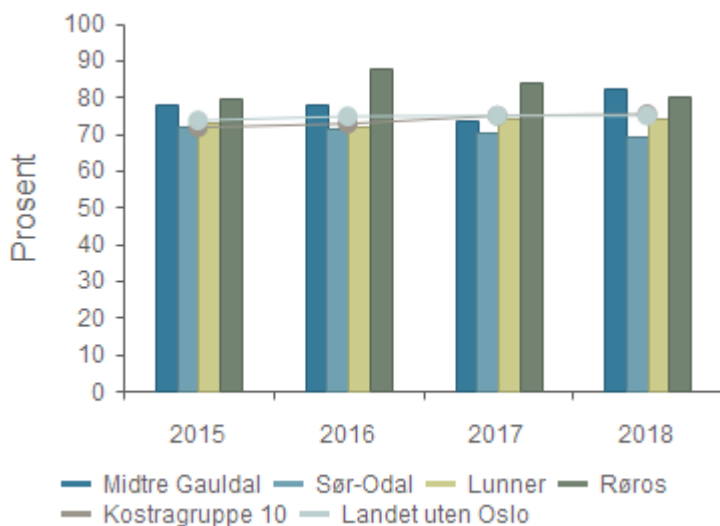
Når det gjelder mottakere av hjemmetjenester skiller Midtre Gauldal seg ut som den kommunen med klart høyest dekningsgrad. Her er antallet 67 brukere per 1000 innbyggere. Dette er for eksempel 22 flere enn i kostragruppe 10. Hvis tallene skaleres opp til en gruppe på 6 300 personer blir differansen 138,6.

Aktivtør Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere

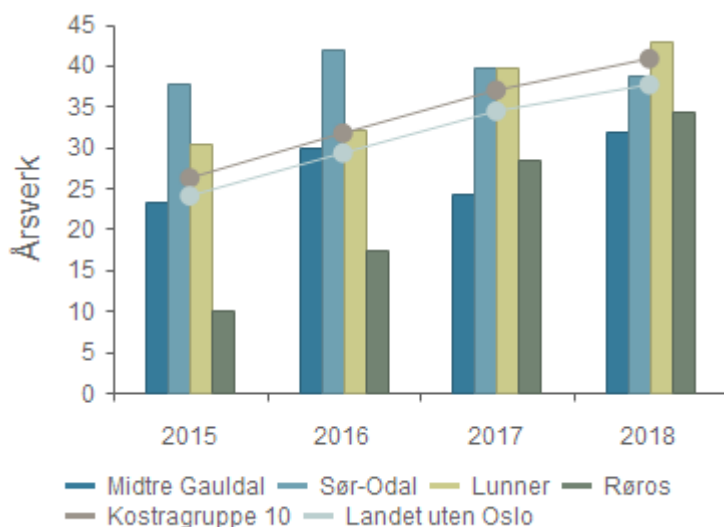
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	6,73	7,90	6,30	4,43
Sør-Odal	1,70	0,64	1,90	1,90
Lunner	1,88	1,10	1,38	1,10
Røros				
Kostragruppe 10	3,39	3,57	3,59	3,16
Landet uten Oslo	2,55	2,47	2,40	2,16

Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning

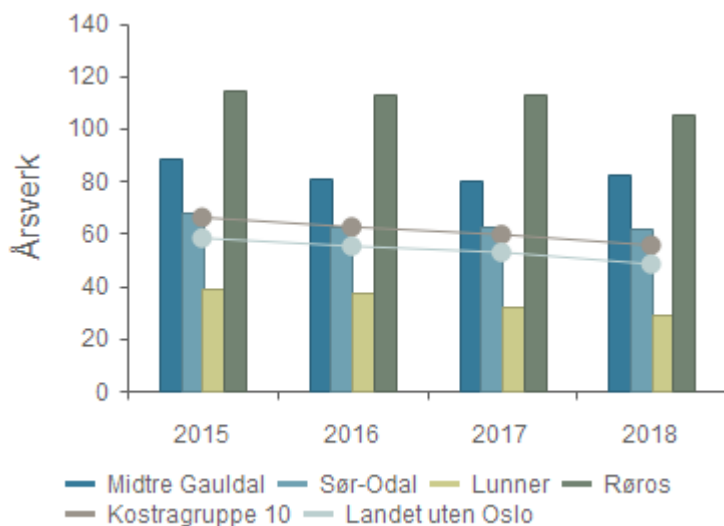
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	77,7 %	78,0 %	73,8 %	82,4 %
Sør-Odal	72,2 %	71,2 %	70,2 %	69,4 %
Lunner	72,9 %	72,0 %	74,1 %	74,2 %
Røros	79,8 %	87,6 %	83,9 %	80,1 %
Kostragruppe 10	71,6 %	72,6 %	74,8 %	75,2 %
Landet uten Oslo	73,5 %	74,6 %	74,8 %	74,8 %

Helsefagarbeider - Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere

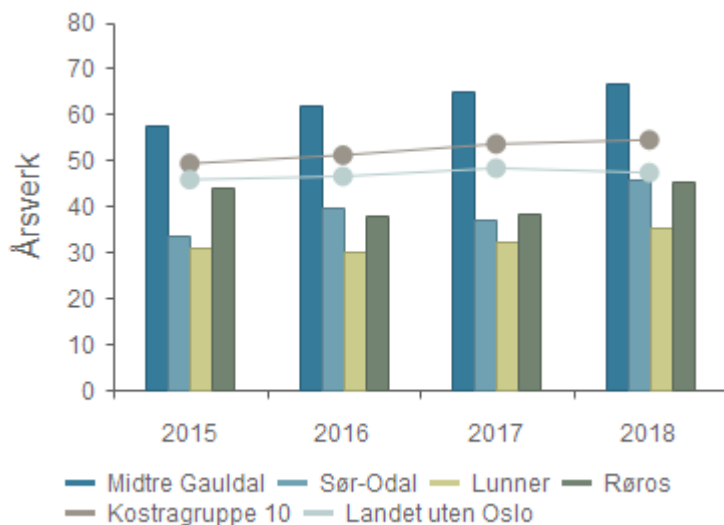
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	23,39	29,80	24,20	31,77
Sør-Odal	37,65	41,93	39,76	38,67
Lunner	30,36	32,04	39,72	42,87
Røros	10,07	17,51	28,48	34,31
Kostragruppe 10	26,19	31,67	36,92	40,77
Landet uten Oslo	24,01	29,25	34,36	37,60

Hjelpepleier - Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	88,53	81,09	80,09	82,10
Sør-Odal	67,80	62,56	62,56	62,03
Lunner	38,87	37,05	32,17	28,79
Røros	114,27	113,17	113,24	105,66
Kostragruppe 10	65,97	62,33	59,43	55,39
Landet uten Oslo	58,10	55,03	52,68	48,20

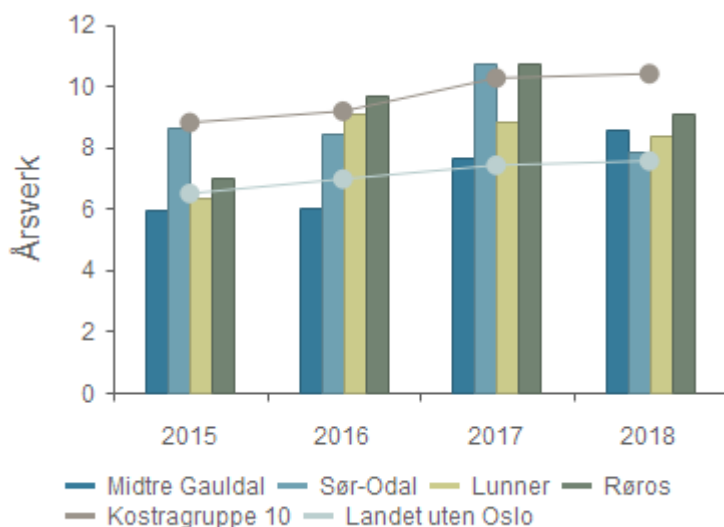
Sykepleier uten spesialitet/videreutdanning - Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	57,38	61,87	64,92	66,92
Sør-Odal	33,56	39,55	37,11	45,57
Lunner	30,89	29,93	32,32	35,40
Røros	43,97	38,04	38,32	45,54
Kostragruppe 10	49,21	51,03	53,46	54,35
Landet uten Oslo	45,71	46,42	48,19	47,22

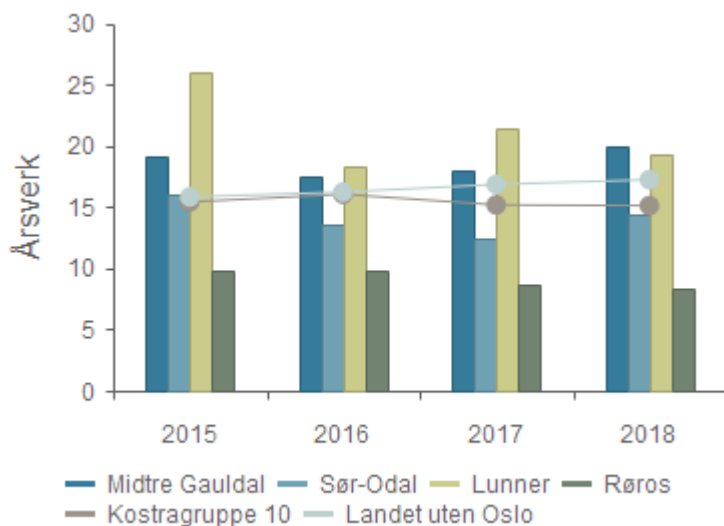
Per 10 000 innbyggere er det i Midtre Gauldal 66,92 sykepleiere uten spesialitet. Dette er klart høyest i utvalget og antallet har økt hvert år fra 2015. Høy sykepleierdekning er i utgangspunktet veldig positivt og regnes som en kvalitetsindikator, men hvis kompetansen ikke er kreves for å utføre arbeidsoppgavene så blir tjenestene unødvendig kostbare.

Sykepleiere med spes./vd. utd. - Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere

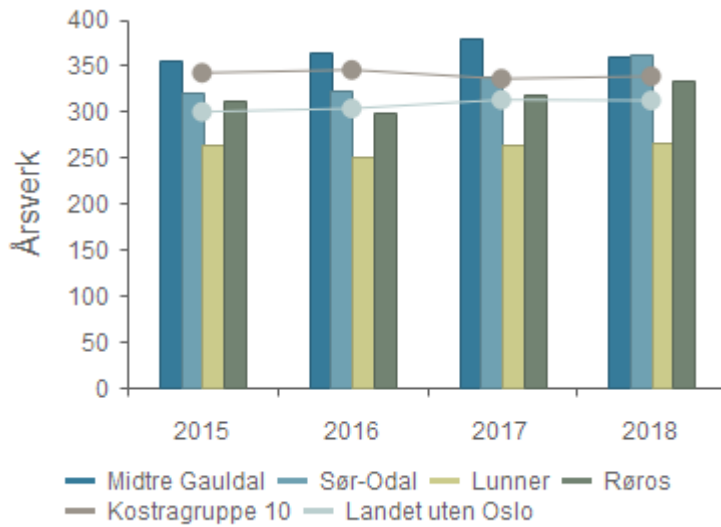
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	5,95	6,00	7,63	8,55
Sør-Odal	8,63	8,43	10,75	7,88
Lunner	6,33	9,06	8,85	8,37
Røros	7,01	9,65	10,70	9,07
Kostragruppe 10	8,79	9,16	10,24	10,38
Landet uten Oslo	6,48	6,95	7,40	7,54

Vernepleier - Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere

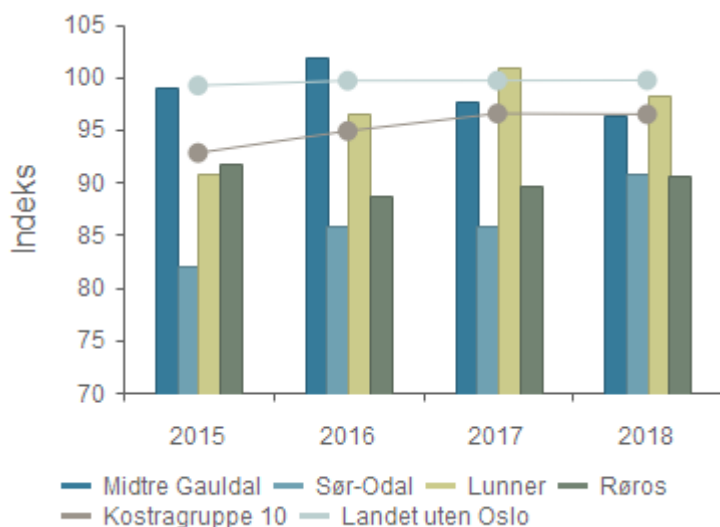
	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	19,18	17,50	17,91	19,98
Sør-Odal	16,10	13,63	12,46	14,42
Lunner	25,97	18,33	21,48	19,28
Røros	9,84	9,81	8,71	8,29
Kostragruppe 10	15,40	16,03	15,16	15,10
Landet uten Oslo	15,81	16,21	16,83	17,22

Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbyggere

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	355,3	364,4	379,1	360,3
Sør-Odal	319,8	323,1	336,8	361,8
Lunner	262,7	251,5	263,7	265,7
Røros	312,0	299,1	317,3	333,3
Kostragruppe 10	341,6	344,8	335,2	337,9
Landet uten Oslo	299,3	302,9	312,3	311,6

Andre nøkkeltall - Ressursbruk Pleie og omsorg

	2015	2016	2017	2018
Midtre Gauldal	99,03	101,82	97,67	96,24
Sør-Odal	82,01	85,74	85,88	90,73
Lunner	90,85	96,53	100,99	98,31
Røros	91,74	88,66	89,60	90,55
Kostragruppe 10	92,76	94,84	96,50	96,43
Landet uten Oslo	99,16	99,62	99,63	99,66

Ressursbruken i sektoren for Midtre Gauldal er på 97,67. Dette er omtrentlig på samme nivå som snittet i kostragruppe 10, men godt over Sør-Odal og Røros. Ressursbruksindikatoren viser om kommunen bruker mer eller mindre penger på en tjeneste enn gjennomsnittskommunen (justert for kommunens eget utgiftsbehov). Denne indikatoren sier ikke noe om størrelsen på produksjonen eller effektiviteten i kommunen.

Effektivitetsanalyse

Teknisk beregningsutvalg (TBU) foretar hvert år en analyse av effektiviteten innen de tre sektorene barnehage, grunnskole og pleie og omsorg i norske kommuner. Kort forklart ser man da på hva man får ut (produkter) i forhold til innsatsfaktorene.

For pleie og omsorg inngår følgende innsatsfaktorer og produkter:

Innsatsfaktorer	Produkter
Årsverk av personell med relevant fagutdanning	Liggedøgn i institusjoner
Årsverk av personell uten relevant fagutdanning	Institusjonsbeboere med omfattende bistandsbehov
Andre driftsutgifter enn lønnskostnader	Enerom i institusjon
	Timer til hjemmesykepleie
(Alle innsatsfaktorer er korrigert for bosettingsmønster)	Timer til praktisk bistand

Under følger tall for Midtre Gauldal og sammenligningskommunene for 2018:

Kommune fullt navn	Resultat Pleie og omsorg; Score	Innsatsfaktor, korrigert for bosettingsmønster			Produkt					
		Årsverk av personell med relevant fagutdanning	Årsverk av personell uten relevant fagutdanning	Andre driftsutg. enn lønnskostn., 1000 kr.	Enerom i institusjon	Timer til hjemmesykepl.	Timer til praktisk bistand	Institusjonsbeboere med omfattende bistandsbehov	Liggedøgn i institusjoner	
5027 Midtre Gauldal	77	153	45	17 329	60	66 835	54 085	48	22 684	
0419 Sør-Odal	65	174	81	19 532	62	23 369	115 000	48	21 231	
0533 Lunner	81	154	56	17 029	54	46 822	110 524	49	22 827	
5025 Røros	90	127	38	18 434	32	40 886	66 228	58	25 577	

Tall for 2017:

Kommune fullt navn	Resultat Pleie og omsorg; Score	Innsatsfaktor, korrigert for bosettingsmønster			Produkt					
		Årsverk av personell med relevant fagutdanning	Årsverk av personell uten relevant fagutdanning	Andre driftsutg. enn lønnskostn., 1000 kr.	Enerom i institusjon	Timer til hjemmesykepl.	Timer til praktisk bistand	Institusjonsbeboere med omfattende bistandsbehov	Liggedøgn i institusjoner	
5027 Midtre Gauldal	67	144	64	16 745	66	58 337	46 188	49	24 312	
0419 Sør-Odal	67	165	72	20 667	62	21 736	101 079	48	24 501	
0533 Lunner	80	154	56	17 083	45	42 737	94 360	54	23 929	
5025 Røros	100	128	31	18 414	26	50 523	62 806	64	26 499	

Midtre Gauldal oppnådde i 2018 en score på 77, en forbedring på 10 prosentpoeng fra 2017. Det vil i praksis si at kommunen er 23 prosentpoeng mindre effektiv enn den mest effektive kommunen i landet.

For å lettere kunne foreta sammenligninger på de ulike produktområdene er det i tabellen under foretatt en forenklet korreksjon for ulik ressursinnsats. Det vil si en hypotetisk produksjon som fouterter at sammenligningskommunene har samme ressursinnsats som Midtre Gauldal.

Kommune	Med samme ressursinnsats		Enerom i institusjon	Timer til hjemmesykepl.	Timer til praktisk bistand	Institusjonsbeboere med omfattende bistandsbehov	Liggedøgn i institusjoner
	Ressursinnsats	Forhold					
5027 Midtre Gau	144 904	1	60	66 835	54 085	48	22 684
0419 Sør-Odal	180 722	1,25	50	18 737	92 208	38	17 023
0533 Lunner	151 219	1,04	52	44 867	105 908	47	21 874
5025 Røros	124 679	0,86	37	47 518	76 971	67	29 726

Da ser vi at Røros, som har den høyeste scoren i utvalget med 90, ville kunne gitt 124 489 timer til hjemmesykepleie og praktisk bistand, samt hatt 29 726 liggedøgn i institusjon. Midtre Gauldal gir til sammenligning 120 920 timer til hjemmesykepleie og praktisk bistand og har 22 684 liggedøgn i institusjon.

Kommunebarometeret 2019

Kommunebarometeret er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 152 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Hensikten er å gi beslutningstakere en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver.

Midtre Gauldal endte i 2019 på 170. plass av 422 kommuner totalt sett. Nøkkeltallene for kun pleie og omsorg ga en 147. plass.

Pleie og omsorg

20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019				KB 2019	KB 2019	KB 2019
BEMANNING: Andel ansatte med fagutdanning	78	74	82	31	75	84	4,5	3,3	5,6
SYKEHJEM: Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov	80	73	79	243	82	97	3,6	2,8	3,2
DEMENS: Andel plasser i skjermet enhet, målt mot beboere på sykehjem over 80 år	14	26	28	327	40	91	1,9	2,7	2,8
KORTTIDSPASSER: Andel av opphold på sykehjem som er korttidsopphold	14,2	14,9	18,8	149	17	39	2,8	2,9	3,7
BEMANNING: Tid med lege på sykehjem	12,6	13,2	15	391	34	63	1	1,1	1,2
BEMANNING: Tid med fysioterapeut på sykehjem	12,6	35	39	68	25	61	1,9	4,3	4,5
ENEROM: Andel brukertilpasset enerom på sykehjem med bad/wc	100	100	100	1	88	100	6	6	6
DAGTILBUD: Antall vedtak om dagaktivitet til hjemmeboende med demens, målt mot antall hjemmeboende med demens	0	0	31	149	28	61			3,7
REHABILITERING: Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon per 1.000 innbyggere over 67 år	6,7	1,9	9,2	64	5,4	13,5	3,9	1,9	4,7
PROFIL: Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie	3,2	3,6	3,7	243	4,8	10,7	2	2,4	2,5
HJEMMETJENESTE: Andel vedtak om hjemmetjenester som iverksettes innen 15 dager	99	100	99	121	95	100	5,5	6	5,6
SAMHANDLING: Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb.	119	480	499	404	128	0	3,5	1	1
TRYGGHET: Antall trygghetsalarmer, målt som andel av hjemmeboende eldre over 80 år	0	0	34	331	46	72	1	1	2,6
BEMANNING: Årsverk av ergoterapeut per 1.000 innb. over 80 år	0	0	0		5,8	14,5			
BEMANNING: Årsverk av geriatrisk sykepleier per 1.000 innb. over 80 år	9,6	9,5	6,5	256	11,8	28	3	2,9	2,1
HJEMMETJENESTE: Mottakere av matombringing, gruppa over 80 år som ikke bor på institusjon	0	0	57	17	28	57	1	1	6
BISTAND: Andel som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i arbeid og studier	76	79	86	105	77	98	3,3	3,7	4,6
BISTAND: Andel som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i fritidsaktiviteter	46	54	66	172	60	86	2,5	3,1	4,1
BISTAND: Mottakere av BPA, støttekontakt og omsorgslønn per 1.000 innbyggere	0	0	7,9	299	11,4	23	1	1	2,7

Nasjonalt har 74,5 prosent av ansatte i pleie og omsorg fagutdanning. Andelen økte jevnt fram til 2014, men har siden vært ganske stabil. Relativt mange ansatte har fagutdanning i Midtre Gauldal hvilket bør indikere høyere kvalitet enn i mange andre kommuner. Andelen i kommunen er nå på 82 prosent, ifølge SSB. Andelen har økt med 8,6 prosentpoeng det siste året, det teller klart positivt i barometeret.

Av dem som bor på sykehjem, har 81,6 prosent omfattende pleiebehov landet sett under ett, per 2018. Andelen øker klart over tid. Det indikerer at innsatsen fortsatt dreies over mot hjemmebasert omsorg, og at man må være mer pleietrengende enn før for å få sykehjemsplass. Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Midtre Gauldal er det 79 prosent som er i denne kategorien.

Det er anslått nasjonalt at fire av fem over 80 år på sykehjem har en grad av demens. Antallet skjermede plasser for demente på sykehjem nasjonalt ligger på omtrent halvparten av dette nivået. Snittet per 2018 ligger på 39,7 prosent. Kommunen har litt få skjermede plasser. I Midtre Gauldal tilsvarer antall plasser i skjermet enhet for demente 28 prosent av antallet over 80 som faktisk bor på sykehjem. Denne dekningsgraden er omtrent som for ett år siden.

I gjennomsnitt er 17 prosent av oppholdene på sykehjem i Norge korttidsopphold. Andelen har vært ganske stabil de siste årene. Andelen opphold som er korttidsopphold er omtrent på landsgjennomsnittet. De beste kommunene ligger på 38,6 prosent.

I snitt er det per 2018 34 minutter med lege per beboer per uke i Kommune-Norge. I Midtre Gauldal fikk beboerne i snitt 15 minutter med lege i uka i fjor. Det er omtrent det samme som året før.

På sykehjem ble det nasjonalt mindre tid med fysioterapeut per beboer i fjor. Det er første gang siden 2009 at tilbudet faller. Snittet per beboer på sykehjem er nå på 25,2 minutter i uka. I Midtre Gauldal har beboerne i snitt 39 minutter i uka med fysioterapeut. De beste er oppe på 61,3 minutter.

For landet sett under ett er 87,8 prosent av plassene på sykehjem det som kan regnes som moderne enerom. Kjøp av plasser i andre kommuner kan være en feilkilde i statistikken for enkelte kommuner. 100 prosent av sykehjemsplassene i Midtre Gauldal er regnet som moderne enerom.

Fra 2020 vil kommunene få en lovpålagt plikt til å ha et dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens. Mange kommuner har dette for en større eller mindre andel av målgruppa. Bare 155 kommuner har rapportert tall for dette til Helsedirektoratet. I disse kommunene er det i snitt hver fjerde hjemmeboende med demens, som har vedtak om dagtilbud. 31 prosent av hjemmeboende med demens i Midtre Gauldal har vedtak om dagaktivitetstilbud. Det er litt høyere enn snittet for de kommunene vi har tall for.

Andelen vedtak om hjemmetjenester som er iverksatt innen 15 dager, har for landet gått ned til drøyt 95 prosent. Alle vedtak om hjemmetjenester blir i Midtre Gauldal satt i verk innen 15 dager, ifølge tall fra Helsedirektoratet.

Antall registrerte trygghetsalarmer tilsvarer på landsbasis 46,4 prosent av alle over 80 år som bor hjemme. Målt mot hvor mange over 80 år som bor hjemme, er andelen registrerte trygghetsalarmer i kommunen litt under middels.

De ti siste årene har det blitt langt flere geriatriske sykepleiere i kommunene. Snittet er nå 11,8 årsverk per 1.000 innbyggere over 80 år. I Midtre Gauldal er det 6,5 årsverk med geriatrisk sykepleier per 1.000 innbyggere over 80 år.

Andelen funksjonshemmede som opplever at de fullt ut får dekket behovet om bistand til å delta i jobb eller studier, er nasjonalt på 76,5 prosent. Ifølge tall fra Helsedirektoratet opplever 86 prosent av de funksjonshemmede i Midtre Gauldal at de får den hjelpen de trenger for å kunne delta i arbeid og studier. De beste ligger på 98,1 prosent.

Bare 66 prosent synes de får dekket behovet for bistand til å delta i fritidsaktiviteter. De beste ligger på 86,3 prosent.

Sammendrag

Prioritet

Tjenesten prioriteres omtrentlig like høyt i Midtre Gauldal som snittet i KOSTRA-gruppe 10. Dette synliggjøres gjennom indikatorene «netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter» og «netto driftsutgifter per innbygger til pleie og omsorg». Sistnevnte er korrigert for ulike utgiftsbehov. Av sammenligningskommunen bruker Lunner mer og Sør-Odal og Røros mindre per innbygger på pleie og omsorg.

Produktivitet

Produktiviteten i Midtre Gauldal er forholdsvis høy med lave utgifter pr. tjenestemottaker både blant hjemmeboende og i institusjon når vi sammenligner med snitt for kostragruppe 10 og landet uten Oslo. Utgifter pr. bruker av hjemmebaserte tjenester er lave i Midtre Gauldal. Her vil dekningsgraden, andel mottakere, ha stor betydning for resultatet.

Dekningsgrad

Dekningsgraden er høy for pleie- og omsorgstjenester i Midtre Gauldal. Sum mottakere av aktiviserings-, institusjons- og hjemmetjenester pr. 1000 innbyggere var i 2018 på 113,2. Tilsvarende tall for kostragruppe 10 er 82,6.

Midtre Gauldal skiller seg spesielt ut når det gjelder mottakere av hjemmetjenester pr. 1000 innbyggere med 67 stk. Tall for kostragruppe 10 er til sammenligning 45. I en gruppe på 6300 innbyggere vil det da være 138,6 flere mottakere av hjemmetjenester i Midtre Gauldal. I samme gruppe vil det også være 10,7 flere brukere av institusjonstjenester.

At dekningsgraden er høy bekreftes også av andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov. Denne er på 23 % i Midtre Gauldal. Her er snittet i kostragruppe 10 på 33,7.

Effektivitet

Effektiviteten i tjenesten er på 77 % for Midtre Gauldal. Det vil si at kommunen er 23 prosentpoeng mindre effektiv enn de mest effektive kommunene i landet.

Kvalitet

Kvaliteten i pleie- og omsorgstjenesten er jevnt over god, noe som kommer tydelig fram med 147. plass på kommunebarometeret i 2019. Et av områdene med godt over snittet gode resultater er andel ansatte med helsefagutdanning. Her er kommunen på 31. plass i landet. Av kostra-tallene ser man også at sykepleierdekningen er svært god.

Andre vesentlige områder med gode resultater er andel korttidsopphold på sykehjem, andel brukertilpassede enerom med bad/wc og plasser avsatt til rehabilitering i institusjon.